

ARTIGO – ČLEN

Použití členu určitého:

S obecnými podstatnými jmény

determinuje, určuje obecné podstatné jméno, vyčleňuje jej ze skupiny obecných jmen. Konkretizuje a individualizuje jej.

Sumiu-se a rapariga.
Falou com o director.

Použití členu ve funkci **ukazovacího zájmena:**

- a)
Partimos no (neste) momento para São Paulo.
Permaneceu a (esta, aquela) semana inteira em casa.
- b)
Ukazovací funkce členu také evokuje podstatné jméno jakožto něco, co se nachází ve stejném prostoru a čase jako posluchač nebo mluvčí.
Pedro foi à Faculdade.

Použití členu ve funkci **přivlastňovacího zájmena:**

- a) *části těla*
Passei a mão pelo queixo.
- b) *oblečení*
Veste as calças e a camisa.
- c) *duševní schopnosti*
O velho chegou aos habituais pensamentos.
- d) *příbuzenské vztahy*
Já não chamou a mãe.
Vou com a minha mãe.

Pozor, některé ustálené fráze v těchto situacích nemají člen.

- Pôr-se de joelhos - kleknout si
A olhos vistos - před očima
Ficar de bolsos vazios.- zůstat bez krejcaru, bez haléře, s prázdnými kapsami
Refer, guardar, aprender de memória – zapamatovat si, zachovat v paměti, naučit se nazpaměť.

Použití podstatného jména s přivlastňovacími zájmeny:

1. Před přivlastňovacím ve funkci podstatného jména.
Člen můžeme jak vynechat, tak jej použít. Rozdíl je následující:

*Esta caneta é **minha**.*

*Esta cinta é **a minha**.*

Překlad:

Toto pero je moje. (pouze informujeme o tom, že něco vlastníme. Je to stejné, když řekneme, že nám něco patří, že patří něco do našeho vlastnictví – Esta caneta pertence-me, é da minha propriedade)

Toto pero je to moje. (zde klademe pozornost na předmět jako takový, který se vyčleňuje od ostatních stejného druhu, která nepatří tomuto vlastníkovi. Esta é a minha caneta que eu possuo)

2. Před přivlastňovacím zájmenem ve funkci přídavného jména:

Meu amor é só teu.

O meu amor é só teu.

Estive com **tua** irmã.

Estive com **a tua** irmã.

V brazilské portugalštině se používají méně než v evropské portugalštině.

Člen se neklade v následujících případech:

- a) v osloveních jako: **Nosso pai. Nosso Senhor, Nossa Senhora, Sua Excelência...**
- b) Pokud tvoří část pátého pádu: **Morrer, meu amor, só uma vez! Senhor, como está?**
- c) V ustálených výrazech jako:
em minha opinião - **podle mého názoru**
em meu poder - **v mé moci**
por minha vontade - **z mé vůle**
- d) pokud se používá před podstatným jménem ukazovacího zájmena.
Este teu livro, aquela tua amiga...

Obecné použití členu:

Členu používáme s podstatným jménem v jednotném čísle, k tomu, abychom vyjádřili **specifický celek nějakého druhu, kategorie, skupiny, látky.**

O espanhol é uma língua mundial.

O relógio parece algemado (spoutaný) ao tempo.

Abstraktní podstatná jména se používají s určitým členem.

Era o deus vivo que os tinha na mão, o amigo-inimigo donde lhes vinha todo o **bem** e todo o **mal**, a **miséria** e o **pão**, o **luto** e a **alegria**.

K těmto abstraktním podstatným jménům patří k zpodstatněná přídavná jména:
O inesperado, o pior...

V příslovích:

O homem não é propriedade do homem.

Tantas vezes vai o **cântaro à fonte** que lá deixa a **asa**.

Ale

A cavalo dado não se olha aos dentes. – Darovanému koni nehleď na zub.

Filho de peixe sabe nadar. Jablko nepadá daleko od stromu.

De mau grão não sai bom pão. Jblko nepadá daleko od stromu.

Pobreza não é vileza. - Chudoba cti netratí.

Cão que ladra não morde.

Použití členu v časových příslovečných určeních:

Názvy měsíců se používají vždy bez členu.

Vou a Praga em fins **de Junho**.

Em Abril vamos ao Brasil.

Pokud jsou to měsíce, které jsou specifikované a doprovázené nějakým atributem, pak je použijeme se členem.

Era um setembro quente.

Era um outubro chuvoso.

Pozor: Před daty se nepoužívá člen:

A 17 de Junho faço anos,

Když se jedná o státní svátek, můžeme člen použít:

O 17 de Novembro faz lembrar, hoje, a grande mudança de regime.

Dny se používají se členem, především, když jsou v množném čísle:

No domingo – v neděli

Aos domingos – o nedělích

(Můžeme říci:

na sexta feira – nebo – sexta feira)

Nepoužíváme člen, když zmiňujeme, **kolik je hodin:**

São três da tarde.

É meio-dia.

É meia-noite.

Pokud však použijeme s časovým určením předložku, pak členu použijeme:

Às nove da tarde vamos ao clube.

Jantamos **às quatro**.

Ao meio-dia vem o pai.

São **três para as cinco**.

Roční období se používají se členem:

As névoas anunciam **o Inverno**.

Talvez tenha acabado **o Verão**.

No Outono caem folhas **das árvores**.

Ale ve funkci přídavného jména: zimní, letní, atd. používáme předložky de a název ročního období bez členu:

de outono - podzimní - outonal

de inverno - zimní -invernal

de verão - letní

de primavera - jarní

Svátky se členem:

O Carnaval - karneval

O Ano-Bom - Sylvestr

A passagem do ano - ii -

O Natal - Vánoce

A Páscoa - Velikonoce

O Ano Novo - Nový rok

Pozor na spojení s předložkou de:

O primeiro dia de Carnaval - první karnevalový den

A noite de Natal - štědrý večer

A Semana de Páscoa - velikonoční týden

Použití členu s jednotkami hmotnosti a měření:

Určitý člen má rozdělovací funkci ve větách jako:

Este tecido custa dois mil escudos **o metro** (cada metro)

O feijão está a trinta reais **o quilo** (cada quilo)

Ale metade: (polovina je jen jedna)

Dá-me metade

Použití členu se slovem *casa*

a- ve významu domov, bez atributo:

Chegamos a casa.

Chorei como todos de casa.

Às quatro e meia da madrugada entrou em casa.

Voltei para casa *à meia* noite.

Ela está em casa.

- a) *casa* se používá se členem, pokud ji používáme ve významu dům (budova)
b) *casa* se používá se členem, když je doprovázena atributy:
Na sua própria casa ocultava alguma coisa.
Estive na casa da minha avó. (familiárnější) / Estive em casa da minha avó.
Corri à casa da Virgília.

Použití členu s třetím stupněm přídavných jmen:

Era o aluno mais estudioso da turma.

Eram os mais audazes. (Byli nejodvážejší).

POUŽITÍ ČLENU URČITÉHO S VLASTNÍMI PODSTATNÝMI JMÉNY

Člen u křestních jmen dává výpovědi určitý tón familiárnosti, afektivní, emotivní, atd...

O Olavo saiu agora.

Onde é que está a Diana.

Como vai o senhor?

U přezdívek (algunha) se také používá členu:

Morreu o Palhaça.

Pokud jde ale o pátý pád, tedy oslovení či volání, pak se členu nepoužívá:

Olavo, como estás?

Senhora, que horas são?

Obrigada, Joana.

Se zeměpisnými názvy:

Používáme určitého členu s názvy zemí, oblastí, kontinentů, hor, sopek, pouští, konstelací, řek, rybníků, jezer, oceánů, moří a souostroví.

O Brasil	O Himalaia	Os Açores	O Canadá
A França	Os Alpes	A Madeira	O Kenia
Os Estados Unidos	O Teide	O Mediterrâneo	A Ásia
A Guiné	O Nilo	Os Andes	A Europa
A África	O Vltava	O Tejo	Os Tatra
A América	O Atlântico	O Titicaca	O Pacífico

Členu se nepoužívá:

- s názvy měst, kromě O Porto, O Haia, La Habana, O Rio de Janeiro, a Figueira da Foz, o Havre, o Cairo
- s názvy planet a hvězd Marte, Vénus, Saturno, Júpiter, Vega

Portugalsko je bez členu a jeho bývalé kolonie (kromě Guiné a Brazílie)

Portugal

Angola

Moçambique

Cabo Verde

São Tomé e Príncipe

Použití členu určitého ve zvláštních případech

Před slovem *outro*:

Pokud má určitý význam: (**ten druhý**, ta druhá – a outra)

Tenho dois filhos: o mais velho é o Pedro e **o outro** João

Pokud má neurčitý význam: **jiní**.

Uns foram ao Porto, outros a Lisboa.

Před *ambos a todo*

Ambos se používá se členem: obojí, oboje

Eram centenares de pessoas de ambos os sexos.

Ambas as mãos estavam a voar.

Todo + člen určitý

Celý, celá

Toda a casa – celý dům

Todo o livro – celá kniha

Toda a praia - celá pláž

Můžeme říci i

Toda uma geração - celá jedna generace

Todos,-as – člen určitý + podstatné jméno v množném čísle – **všichni, všechny**

Todos os homens - všichni muži

Todas as famílias - všechny rodiny

Todos os livros - všechny knihy

Někdy můžeme člen nahradit i ukazovacím zájmenem:

Todas estas famílias - všechny tyto rodiny

Todos estes homens - všichni tyto muži

Todos este livros - všechny tyto knihy

Todo, toda – celý, celá

Pokud používáme toto slovo v tomto adjektivním významu, nepoužíváme člen:

- O bebê está todo sujo. - dítě je celé špinavé
- Estou toda cansada. - jsem celá unavená
- Estamos todos sujos. - jsme celí špinaví

Některé ustálené výrazy:

- A todo o custo - za každou cenu
- A todo o instante - každou chvíli, každým okamžikem
- A todo o momento - - II - II -
- Em toda a parte - všude
- A toda a hora - každou hodinu
- A toda a pressa - plnou parou
- A toda a brida - tryskem, o závod

NEPOUŽÍVÁME ČLENU:

- pokud podstatné jméno je použito s ukazovacím zájmenem, číslovkou
- Este padre
- Esta menina
- Dois quatros
- Cinco rapazes

-pokud používáme slovo v nejširším slova smyslu:

Foi acusado de crime.

Srovnej s:

Foi acusado do crime.

Foi acusado de um crime.

-v pátém pádě – oslovujeme, voláme:

Senhor, que horas são.

Oh, meu céu de primavera!

Oh, dias da minha infância!

-v přístavku: Praga, capital da República Checa, é uma cidade muito linda.

-před studijními předměty ve spojení s výrazy aprender, estudar, cursar, ensinar.

Aprender inglês.

Cursar Direito.

Estudar latim.

Ensinar Geometria.

-před podstatnými jmény tempo, ocasião, motivo, permissão, força, valor, ânimo, ve funkci předmětu sloves *ter*, *dar*, *pedir* a jejich synonym.

Não houve tempo para descanso.

Não dei motivo à crítica.

Pedimos permissão para sair.

Não tive ânimo para viajar.